

Joan F. Mira

Norma. Pacte. Suicidi

En parlen els diaris de la ciutat de València, i per tant la notícia deu ser certa. La notícia és que en algunes tertúlies estables de la ciutat, i en alguna ben publicada taula redona, hi ha persones (segurament de bona voluntat) que parlen de pactar normes per a la llengua dels valencians. Pensàvem que les normes de la llengua escrita ja havien estat pactades ací fa més de mig segle. Suposàvem que l'ús continuat de les normes durant tant de temps, i per la pràctica totalitat d'autors, editorials, premsa, ensenyament i institucions, havia d'haver fet que tals normes foren una cosa *normal*, tan normals i tan poc polèmiques com les de qualsevol llengua moderna. Però sembla que no. Sembla que l'aparició, durant els últims anys, d'una certa minoria antinorma a València, és prou per posar en qüestió la normalitat ja assolida. Pensen alguns que cal, una altra vegada, discutir, transaccionar, pactar. «Normalitzar» una altra vegada, com si aquesta llengua no haguera estat tant de temps ja una llengua amb norma pròpia.

Ja estaria bé que se'n parlara, en diaris, tertúlies i taules redones, de la normalitat de la llengua, si es tractava d'arribar a la normalitat efectiva. Si parlant seriosament de l'idioma se'l prengueren seriosament els que fins ara se l'han pres com a cosa banal i d'escassa importància. Perquè una part dels que parlen de pactes lingüístics, la llengua no la gasten ni poc ni molt. Que parlen valencià primer, els senyors *liberals* i els senyors d'AP i tota aquesta gent, que l'escriuen i l'empren en tot i per a tot, i després podran parlar de pactes. Però dubtem que vagen per aquest camí. Dubtem que els interese de veritat una llengua que no gasten.

Ja estaria bé despolititzar, com diuen, el tema de la llengua. Deixar la llengua en la boca i en les mans dels qui de veritat l'usen i la defensen: deixar-la en mans dels filòlegs, dels escriptors, dels professors, dels lectors i dels parlants, i llevar-la de les mans dels que l'han presa com a arma d'agressió. L'idioma és massa seriós, massa important, per a ser objecte de joc demagògic i matèria d'aprofitament de partits. No mereix cap respecte una drete política que, quan no gasta el valencià per a res o només per a la broma i la banalitat,

se n'aprofita per excitar irresponsablement la gent, i agita fantasmes d'amenaques externes contra una llengua que ells mateixos més que ningú han contribuït a desprestigiar i destruir.

I si, a més, el pacte de què parlen ha de portar cap al separatisme lingüístic, la destrucció serà completa. El valencià només pot ser un idioma modern, d'ús eficaç en tots els camps de la cultura i de la vida social, si continua unit al tronc comú de la comunitat lingüística catalana. Separat, seria una branca sense vida, estèril, condemnada a una ràpida extinció. Acceptem en bona hora, com sempre s'ha fet en aquest país, totes les formes i expressions *valencianes* que els clàssics i l'ús escrit han legitimat: això ja està pactat per endavant. Però que ningú amb un mínim de seny no caiga en el projecte suïcida de separar-nos de la *nostra* pròpia comunitat lingüística. No ens podem permetre, els valencians, allò que no faria mai ni l'andalús més anticastellà ni el mexicà més antiespanyol. No ens ho podem permetre, no ja per un interès abstracte en la unitat de la llengua, sinó per una necessitat de supervivència del valencià mateix. Això, ho han vist ben clar tots els valencianistes, culturals o polítics, des del temps inicial de la Renaixença. Els que propugnen ara el separatisme lingüístic, els que *de fet* proposen l'esterilitat i la descomposició d'allò que de paraula diuen defensar, no sabem de quin «valencianisme» es reclamen.

I sobretot, si s'ha de pactar, que es pacte la defensa del valencià contra el perill que *realment*, no imaginàriament, l'amenaça. Que es pacte una sòlida defensa contra la permanent i progressiva invasió del castellà, contra el desplaçament del valencià, cada any i cada dia, de més i més espais de la vida social i familiar, privada i pública. Que es pacte un compromís de recuperació del terreny perdut, que es pacte un projecte efectiu de revalencianització. De tornar la llengua a l'ús ple, de dret i de fet, en tots els sectors i nivells de l'educació i de la cultura, dels espectacles, de la premsa i la televisió, de les institucions, de la política i de les relacions personals. Que es pacte, per fi, un compromís de *normalitat*: a aquest pacte, ens apuntarem tots. □